

**ПРОГРАМ
СТРУЧНОГ ОСПОСОБЉАВАЊА ЗА РАДНО МЕСТО**

СКРЕТНИЧАР

Програм стручног оспособљавања за радно место **Скретничар** дефинисан је Чланом 14. Правилника о стручној спреми, стручном оспособљавању и стручном испиту за радна места железничких радника (Службени гласник РС, број 340-610/2022 од 30.05.2022).

Програм теоретског стручног оспособљавања спроводи се у трајању од најмање **180 часова** теоретске наставе

	ТЕОРЕТСКО СТРУЧНО ОСПОСОБЉАВАЊЕ за радно место Скретничар обухвата
1.	Стицање знања из области сигналних прописа
	1.1. Познавање одредби о сигнализацији
	1.2. Познавање главних сигнала и предсигнала, звоновних сигналних знакова за објављивање вожње возова
	1.3. Познавање сигналних знакова на скретницама и исклизницама
	1.4. Познавање сигнала на возовима, маневарским локомотивама и пружним возилима
	1.5. Познавање сигналних знакова маневарског особља
	1.6. Познавање зауставних сигнала
2.	Стицање знања из области саобраћајних прописа
	2.1. Познавање одредби саобраћајних прописа
	2.2. Познавање одредби о формирању пута вожње
	2.3. Познавање одредби о споразумевању при вршењу железничког саобраћаја
	2.4. Познавање садржине пословног реда станице, који се односи на рад скретничара
	2.5. Познавање одредби о станичним уређајима којима рукује скретничар, о станичним колосецима, скретницама, њиховом положају, обезбеђењу и пресецању скретнице
	2.6. Опште познавање одредби о обележавању колосека, скретница, сигнала и других уређаја
	2.7. Познавање одредби о маневрисању и формирању маневарских путева вожње
	2.8. Познавање одредби о означавању возова и изводу из реда вожње за станично особље
	2.9. Познавање одредби о обавештавању станичног особља о саобраћају возова
	2.10. Познавање одредби о укрштању возова
	2.11. Познавање одредби о обезбеђењу саобраћаја на путном прелазу и о поступку када је уређај за обезбеђење саобраћаја на путном прелазу у квару
	2.12. Познавање одредби о регулисању саобраћаја возова у току радова на прузи или у станици
	2.13. Познавање одредби о електрифицираним пругама
	2.14. Познавање одредби о вожњи воза до извесног места на прузи
	2.15. Познавање одредби о вожњи моторних пружних возила
	2.16. Познавање одредби о одбегнућу возила
	2.17. Познавање одредби о евиденцијама које воде скретничари
	2.18. Познавање одредби о поступку при несрећи или незгоди
3.	Стицање знања о здрављу и безбедности на раду
	3.1. Познавање одредби о употреби заштитне опреме
	3.2. Познавање мера безбедности при кретању пругом
	3.3. Познавање опасности при квачењу различитих железничких возила
	3.4. Познавање одредби о заштити од пожара
	3.5. Познавање одредби о опасностима при раду на електрифицираним пругама
4.	Стицање знања о основним карактеристикама железничких возила
	4.1. Познавање вучних возила
	4.2. Познавање типова вучених возила
	4.3. Познавање правилности товара на возилима

Програм практичног стручног оспособљавања спроводи се у трајању од најмање **40 часова** практичног оспособљавања.

	ПРАКТИЧНО СТРУЧНО ОСПОСОБЉАВАЊЕ за радно место Скретничар обухвата
1.	Упознавање са посебностима станице
	1.1. Упознавање са практичном применом прописа о личној безбедности, општој безбедности и здрављу на раду
	1.2. Упознавање са организацијом рада у пословној јединици у којој се изводи практично стручно оспособљавање
	1.3. Упознавање са средствима којима и/или на којима се обавља практично стручно оспособљавање
2.	Упознавање са одредбама пословног реда станице које се односе на рад скретничара
3.	Упознавање са пословима радног места скретничара

**ОБЈЕДИЊЕНИ ПРОГРАМ
СТРУЧНОГ ОСПОСОБЉАВАЊА ЗА РАДНО МЕСТО**

СКРЕТНИЧАР

Обједињени програм стручног оспособљавања за радно место **Скретничар** садржи наставне садржаје за потребна знања који проистичу из одредби Правилника о стручној спреми, стручном оспособљавању и стручном испиту за радна места железничких радника (Службени гласник РС, број 340-610/2022 од 30.05.2022), у даљем тексту Правилник, за:

- Теоретско и практично стручно оспособљавање дефинисано Чланом 14. Правилника
- Програм припреме за полагање стручног испита, Тачка 2), Прилога 2, Правилника
- Програм за полагање стручног испита за радна места железничких радника, Тачка 7, Прилога 3, Правилника

Програм теоретског стручног оспособљавања спроводи се у трајању од најмање **180 часова** теоретске наставе

	ТЕОРЕТСКО СТРУЧНО ОСПОСОБЉАВАЊЕ за радно место Скретничар обухвата
1.	Стицање знања из области сигналних прописа
	1.1. Познавање општих одредби и основних појмова у сигнализацији
	1.2. Познавање одредби о употреби и одржавању сигналних средстава
	1.3. Познавање звоновних сигналних знака електричног сигналног звона, сигнални знаци звоновних сигналних знакова за објављивање вожње возова
	1.4. Познавање сталних сигнала, главних сигнала и предсигнала
	1.5. Познавање допунских сигнала главних сигнала и предсигнала, показивачи за колосек
	1.6. Познавање граничних колосечних сигнала, маневарских сигнала, сигнала на колским вагама
	1.7. Познавање сигналних знакова на скретницама и исклизницама
	1.8. Познавање сигнала за електричну вучу
	1.9. Познавање сигнала на возовима, маневарским локомотивама, потискивалицама, појединим возилима - колима и пружним возилима
	1.10. Познавање сигналних знакова возног и станичног особља, маневарског особља, пружног особља
	1.11. Познавање зауставних сигнала
	1.12. Познавање сигналних ознака: "Неважење сигнала", "Међик", "Граница одсека", "Место заустављања", "Преносне пружне опоменице", ознаке предмета који задиру у слободан профил, "Граница изолованог преклопа", "Почетак и крај пруге са АПБ", "Почетак и крај пруге са МЗ" и "Почетак и крај пруге са ТК"
2.	Стицање знања из области саобраћајних прописа
	2.1. Познавање одредби саобраћајних прописа
	2.2. Познавање општих и основних појмова у саобраћајној служби
	2.3. Познавање службених и радних места
	2.4. Познавање распореда, пријема и предаје службе
	2.5. Познавање службених ознака и понашање железничких радника
	2.6. Познавање одредби о пружним постројењима и уређајима
	2.7. Познавање одредби о станичним уређајима
	2.8. Познавање техничких карактеристика скретница, скретничких поставних справа, скретничких и исклизничких брава и руковање и чување њихових кључева
	2.9. Познавање руковања локалним постављачима
	2.10. Познавање поделе пруге на просторне одсеке
	2.11. Познавање брзина вожње преко скретничког и станичног подручја.
	2.12. Познавање врсти састајања возова и укрштање возова
	2.13. Познавање одредби о примању возова у станицу и отпрамању возова, отпрамању узастопних возова када је споразумевање немогуће
	2.14. Упознавање са вођењем прописаних евиденција
	2.15. Познавање одредби о споразумевању при вршењу железничког саобраћаја
	2.16. Познавање садржине пословног реда станице, који се односи на рад скретничара
	2.17. Познавање одредби о станичним уређајима којима рукује скретничар, о станичним колосецима, скретницама, њиховом положају, обезбеђењу и пресецању скретнице

	2.18. Познавање руковања на лицу места скретницама осигураним електрорелејним осигурањем
	2.19. Опште познавање одредби о обележавању колосека, скретница, сигнала и других уређаја
	2.20. Познавање одредби о маневрисању, врстама маневарских кретања, маневарским путевима вожње и формирању маневарских путева вожње
	2.21. Познавање дужности скретничара код формирања пута вожње и маневарских путева вожње
	2.22. Познавање посебних мера безбедности при маневрисању: састављање возова, квачење
	2.23. Познавање одредби о споразумевању при маневрисању
	2.24. Познавање одредби о означавању возова и изводу из реда вожње за станично особље
	2.25. Познавање одредби о обавештавању о саобраћају возова службеним местима на прузи, и обавештавање пружног, станичног и возног особља о саобраћају возова
	2.26. Познавање одредби о регулисању кретања возова, основни појмови о допуштењу, укрштању, претицању, авизи и одјави
	2.27. Познавање одредби о потискивању возова и повратку потискивалице са отворене пруге
	2.28. Познавање одредби о саобраћају возова и маневарских састава до извесног места на отвореној прузи, повлачење воза са отворене пруге у позадњу станицу
	2.29. Познавање одредби о саобраћају возова на пругама на којима се у службеним местима прекида служба, прекид и почетак службе у службеним местима са ограниченим радним временом
	2.30. Познавање одредби о обезбеђењу саобраћаја на путном прелазу, руковању уређајима за обезбеђење саобраћаја на путним прелазима и о поступку када је уређај за обезбеђење саобраћаја на путном прелазу у квару
	2.31. Познавање одредби о регулисању саобраћаја возова у току радова на прузи или у станици
	2.32. Познавање одредби о употреба снежних гртала,
	2.33. Познавање одредби о поступку код одбегнућа возила
	2.34. Познавање одредби о електрифицираним пругама
	2.35. Познавање одредби о саобраћају возова на двоколосечним пругама, на електрифицираним пругама, на пругама опремљеним АПБ, МЗ и ТК.
	2.36. Познавање одредби о вожњи воза до извесног места на прузи.
	2.37. Познавање одредби о маневрисању на главним колосецима и отвореној прузи, маневрисање преко сигнала „Граница маневрисања”
	2.38. Познавање одредби о вожњи моторних пружних возила
	2.39. Познавање одредби о одбегнућу возила
	2.40. Познавање одредби о евиденцијама које воде скретничари
	2.41. Познавање одредби о поступку при несрећи или незгоди
	2.42. Познавање одредби о тражењу и пружању помоћи возу на прузи, кретање пружних возила и пропусница за вожњу пружних возила, затварање пруге - колосека, несреће и незгоде
	2.43. Упознавање са пословима које обавља скретничар
	2.44. Упознавање са пословима маневристе
	2.45. Упознавање са пословима одјавничара
	2.46. Упознавање са пословима отправника возова
	2.47. Познавање врсте, подела и означавање возова
	2.48. Познавање извода из реда вожње за станично особље,
	2.49. Пословни ред станице и технолошки процес рада станице
3.	Стицање знања о здрављу и безбедности на раду
	3.1. Познавање одредби о употреби заштитне опреме
	3.2. Познавање мера безбедности при кретању пругом
	3.3. Познавање опасности при квачењу различитих железничких возила
	3.4. Познавање одредби о заштити од пожара
	3.5. Познавање одредби о опасностима при раду на електрифицираним пругама
4.	Стицање знања о основним карактеристикама железничких возила
	4.1. Познавање вучних возила
	4.2. Познавање типова вучених возила
	4.3. Познавање правилног товарења кола
	4.4. Познавање основних одредби о подели кочница, врсти и системима кочница и кочењу возова
	4.5. Познавање основних одредби о мењачким уређајима ваздушних кочница, кочним славинама, спојницама и откочнику
	4.6. Познавање распореда кочница у возу
	4.7. Познавање основних одредби о провери исправности кочница

	4.8. Познавање основних појмова о потребној и стварној кочној маси.
5.	Стицање основних знања о телекомуникационим уређајима
	5.1. Познавање основних елементи телефонских апарата
	5.2. Познавање основних елемената веза радио-уређаја
	6.3. Познавање основних елемената разгласних уређаја и начин њиховог коришћења

Програм практичног стручног оспособљавања спроводи се у трајању од најмање **40 часова** практичног оспособљавања.

	ПРАКТИЧНО СТРУЧНО ОСПОСОБЉАВАЊЕ за радно место Скретничар обухвата
1.	Упознавање са посебностима станице
	1.1. Упознавање са практичном применом прописа о личној безбедности, општој безбедности и здрављу на раду
	1.2. Упознавање са организацијом рада у пословној јединици у којој се изводи практично стручно оспособљавање
	1.3. Упознавање са средствима којима и/или на којима се обавља практично стручно оспособљавање
2.	Упознавање са одредбама Пословног реда станице које се односе на рад скретничара
3.	Упознавање са пословима радног места скретничар